אַגָּדוֹת

לְשַׁלְחַן שַׁבָּת

פָּרָשַׁת בְּהַעֲלֹתְךָ

בס"ד, גליון רס"ו

תַּאֲוַת הַכָּבוֹד לְעֵת זִקְנָה

וּמִבֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה יָשׁוּב מִצְּבָא הָעֲבֹדָה וְלֹא יַעֲבֹד עוֹד (ח, כה).

רַבִּי אַבְרָהָם קִירְזְנֶר, הָיָה מִיְּדִידָיו הַגְּדוֹלִים וּמִמְּקָרְבָיו שֶׁל הַגָּאוֹן הַצַּדִּיק רַבִּי אֶלְיָהוּ לוּפְּיַאן זַצַ"ל עוֹד מִימֵי שָׁהוּתָם יַחַד בְּלִיטָא וּבְלוֹנְדוֹן. לְאַחַר פְּטִירָתוֹ שֶׁל רַבִּי אֶלְיָהוּ הוּא סִפֵּר, כִּי בִּשְׁנַת תשי"ח נִפְגַּשׁ עִם רַבִּי אֶלְיָהוּ שֶׁהָיָה בְּאוֹתָם יָמִים מְנַהֵל רוּחָנִי בִּישִׁיבַת כְּפַר חֲסִידִים.

הֱיוֹת שֶׁשָּׁהָה רַבִּי אַבְרָהָם בַּיְּשִׁיבָה כַּמָּה יָמִים, הִזְמִינוֹ רַבִּי אֶלְיָהוּ לִישֹׁן עִמּוֹ יַחַד בְּחַדְרוֹ. מִסִּפֵּר רַבִּי אַבְרָם קִירְזְנֶר: **בְּבֹקֶר שֶׁל יוֹם אֶחָד הִתְעוֹרַרְתִּי מֻקְדָּם מִן הָרָגִיל, וְהִנֵּה אֲנִי רוֹאֶה אֶת ר' אֶלְיָהוּ עוֹמֵד לְיַד הַחַלּוֹן וּמְדַבֵּר כְּאִלּוּ לְעַצְמוֹ, בִּלְחִישָׁה, כְּדֵי שֶׁלֹּא לְעוֹרְרֵנִי מֵהַשֵּׁנָה. הִטֵּיתִי אָזְנִי וְשָׁמַעְתִּי כֵּיצַד הוּא חוֹזֵר פַּעַם אַחַר פַּעַם עַל הַפָּסוּק 'וְלֹא תָּבִיא תוֹעֵבָה אֶל בֵּיתֶךָ'. הִתְפַּלֵּאתִי לְעַצְמִי: מַדּוּעַ הוּא חוֹזֵר שׁוּב וְשׁוּב עַל פָּסוּק זֶה?**

בְּהֶמְשֵׁךְ הַיּוֹם נִגַּשְׁתִּי אֵלָיו וּשְׁאַלְתִּיו: בְּמַחִילָה מִכְּבוֹדוֹ, אוּלַי יוֹאִיל לוֹמַר לִי מַה פֵּשֶׁר הַדָּבָר שֶׁשָּׁמַעְתִּי בַּבֹּקֶר אֶת כְּבוֹדוֹ חוֹזֵר שׁוּב וְשׁוּב עַל הַפָּסוּק 'וְלֹא תָּבִיא תוֹעֵבָה אֶל בֵּיתֶךָ'? נָעֲנָה רַבִּי אֶלְיָהוּ וְאָמַר לִי: אָהָה, הַאִם בְּדִבּוּרִי עוֹרַרְתִּי אֶתְכֶם מֵהַשֵּׁנָה? אָמַרְתִּי לוֹ: חָלִילָה, לֹא הַעֲרַתֶּם אוֹתִי, כִּי כְּבָר הָיִיתִי עֵר, אֲבָל מֵאַחַר וּכְבָר שָׁמַעְתִּי אֶתְכֶם חוֹזְרִים שׁוּב וְשׁוּב עַל אוֹתוֹ פָּסוּק, מְבַקֵּשׁ אֲנִי שֶׁתֹּאמְרוּ לִי מַה פֵּשֶׁר הָאֲמִירָה הַזּוֹ.

נָעֲנָה רַבִּי אֶלְיָהוּ וְאָמַר לִי: עוֹד מְעַט אֲנַחְנוּ הוֹלְכִים לַיְּשִׁיבָה, מְקוֹם תְּפִלָּתֵנוּ הוּא בְּכֹתֶל הַמִּזְרָח שֶׁל הַיְּשִׁיבָה, וּרְגִילִים הֵם בְּנֵי הַיְּשִׁיבָה לָקוּם מִפָּנַי, לֹא זוֹ אַף זוֹ: רְגִילִים הֵם לְהַמְתִּין לִי בִּקְרִיאַת שְׁמַע וּבִתְפִלַּת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה, וַהֲרֵי יֵשׁ לִי לַחְשֹׁשׁ שֶׁמָּא חַס וְחָלִילָה אֶפֹּל חָלִילָה בְּמִדַּת הַגַּאֲוָה, וְאַף שֶׁכִּמְעַט וְלֹא שַׁיָּךְ בָּזֶה לְפֹל בְּגַאֲוָה מַמָּשׁ, אֲבָל לְגַבְהוּת הַלֵּב בְּוַדַּאי שֶׁיֵּשׁ לִי לַחְשֹׁשׁ וַהֲרֵי כָּתוּב (משלי טז ה) 'תּוֹעֲבַת ה' כָּל גְּבַהּ לֵב', וְהַמִּלָּה 'כָּל' לְרַבּוֹת בָּאָה כָּל גְּבַהּ לֵב, הֵינוּ, שֶׁיֵּשׁ כָּאן רִבּוּי אֲפִלּוּ מִי שֶׁגְּבָהוּת לִבּוֹ יְסוֹדָהּ בְּתַפְקִיד רוּחָנִי נַעֲלֶה, וּכְגוֹן מִי שֶׁהוּא מְנַהֵל רוּחָנִי בִּישִׁיבָה וְכַדּוֹמֶה, וְהָיָה מָקוֹם לוֹמַר שֶׁבִּכְגוֹן דָּא אֵין הַגַּאֲוָה פְּסוּלָה וְאוּלַי אֲפִלּוּ הוּא כְּשֵׁרָה וּמֻתֶּרֶת, אֶלָּא שֶׁמִּכָּל מָקוֹם מִי יָכוֹל לִשְׁפֹּט וְלוֹמַר שֶׁלֹּא נִתְעָרֵב אֶצְלוֹ חַס וְחָלִילָה גַּבְהוּת לֵב שֶׁאֵינָהּ שֶׁל מִצְוָה, וְאִם כֵּן נַעֲשָׂה זֶה הָאִישׁ תּוֹעֲבַת ה' רח"ל, וְכֵיצַד יָכוֹל רַב כָּזֶה לְהַשְׁפִּיעַ תּוֹרָה וּמוּסָר עַל הַתַּלְמִידִים? לָכֵן, סִיֵּם רַבִּי אֶלְיָהוּ וְאָמַר, זוֹ הִסְבָּה שֶׁחוֹזֵר אֲנִי עַל הַפָּסוּק 'וְלֹא תָּבִיא תוֹעֵבָה אֶל בֵּיתֶךָ' כְּדֵי לְהַצִּיל אֶת עַצְמִי מֵהַגַּאֲוָה וְגַבְהוּת הַלֵּב.

סִיֵּם רַבִּי אַבְרָהָם קִירְזְנֶר וְאָמַר: **כְּשֶׁשָּׁמַעְתִּי זֹאת יָצָא מִפִּי קְדֻשּׁוֹ שֶׁל רַבִּי אֶלְיָהוּ הִתְפַּעַלְתִּי מְאֹד, וּמֵרֹב רֶגֶשׁ אָמַרְתִּי לוֹ בְּתִמְיהָה: יְלַמְּדֵנוּ רַבֵּנוּ, הַאִם אֲנָשִׁים זְקֵנִים כְּמוֹנוּ, אֲנָשִׁים שְׁבוּרִים וּרְצוּצִים בְּגוּף וּבְנֶפֶשׁ, יֵשׁ לָנוּ עוֹד מָקוֹם לַחְשֹׁשׁ שֶׁמָּא נִפֹּל בְּגַאֲוָה? וַיַּעַן אֵלַי וַיֹּאמַר: אֵיזוֹ שְׁאֵלָה. הֲרֵי זֶה מָשָׁל לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה: לִפְצָצָה אֲיֻמָּה שֶׁמְּנַחַת בְּפִנַּת אוּלָם גָּדוֹל, וְאָמְנָם בְּמֶשֶׁךְ הַשָּׁנִים כְּבָר עָבְרוּ עַל יָדָהּ אֲנָשִׁים רַבִּים וְהִיא לֹא הִתְפּוֹצָצָה, הַאִם מִשּׁוּם כָּךְ כְּבָר אֵין סַכָּנָה שֶׁמָּא תִּתְפּוֹצֵץ עוֹד?** ('ר' אלה' פרק ט).

כְּשֶׁאָדָם שָׁקוּעַ בְּתַאֲוַת הַכָּבוֹד

פַּעַם אָמַר הרה"ק רַבִּי בְּעֶרְצִ'י מִנְּדְבּוֹרְנָא זיע"א שֶׁיֵּשׁ וְאָדָם שָׁקוּעַ בְּתַאֲוַת הַכָּבוֹד עַד כְּדֵי כָּךְ שֶׁבְּשָׁעַת פְּטִירָתוֹ, כְּשֶׁהַצִּבּוּר הוֹלֵךְ לְלַוּוֹתוֹ בְּדַרְכּוֹ הָאַחֲרוֹנָה, אִלּוּ הָיָה לוֹ אֶת הַכֹּחַ וְהָאֶפְשָׁרוּת הוּא הָיָה מְסוֹבֵב אֶת רֹאשׁוֹ לְרְאוֹת הַאִם חוֹלְקִים לוֹ אֶת כְּבוֹדוֹ הָאַחֲרוֹן כַּהֶגֶן, וְהַאִם יֵשׁ צִבּוּר גָּדוֹל שֶׁמַּגִּיעַ לְהִשְׁתַּתֵּף בְּהַלְוָיָתוֹ ('רזא דעובדא' שער האותיות, ענוה אות טו).

עַל גַּאֲוָה צָרִיךְ אָדָם לַעֲבֹד עַד יוֹמוֹ הָאַחֲרוֹן

עַל הַפָּסוּק (במדבר ח כה): **'וּמִבֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה יָשׁוּב מִצְּבָא הָעֲבֹדָה וְלֹא יַעֲבֹד עוֹד'**, הָיָה מְפָרֵשׁ הרה"ק הָאמְרֵי חַיִּים מִוִּיזְנִיץ זיע"א, שֶׁיֵּשׁ כָּאן תּוֹכַחַת מוּסָר מֻיְחֶדֶת עַל הַחוֹבָה לַעֲבֹד וּלְהִלָּחֵם עַל מִדַּת הָעֲנָוָה, בְּמֻיְחָד בִּשְׁנוֹת הַזִּקְנָה. כִּי הִנֵּה לְכָל תַּאֲוָה וְתַאֲוָה יֵשׁ זְמַן מְשֻׁלָּה, בִּילְדוּתוֹ אוֹהֵב הָאָדָם אֶת תַּעֲנוּגוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה וּמְבַקֵּשׁ הוּא מְמַתָּקִים וּמִשְׂחָקִים. מִשֶּׁמִּתְבַּגֵּר תָּאֵב הוּא לְמָמוֹן הַרְבֵּה, וּכְשֶׁיֵּשׁ לוֹ מָנָה הוּא רוֹצֶה מָאתַיִם, וּכְשֶׁמַּגִּיעַ לִשְׁנוֹת הַזִּקְנָה בְּטֵלוֹת כָּל תַּאֲוֹתָיו, מִלְּבַד תַּאֲוָה אַחַת הִיא תַּאֲוַת הַכָּבוֹד שֶׁמִּקּוֹרָהּ מִגַּאֲוָה וְגַבְהוּת הַלֵּב. וְעַל זֶה הוּא שֶׁאָמַר הַפָּסוּק 'וּמִבֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה', כְּשֶׁמַּגִּיעַ הָאָדָם לְגִיל חֲמִשִּׁים, הֵינוּ, בִּשְׁנוֹת זִקְנוּתוֹ, 'יָשׁוּב מִצְּבָא הָעֲבֹדָה', כְּבָר אֵינוֹ צָרִיךְ לְהִתְיַגֵּעַ בַּעֲבוֹדָה קָשָׁה כָּל כָּךְ בִּכְדֵי לְכַבֵּד אֶת תַּאֲוֹתָיו וּלְכַבֵּשׁ אֶת יִצְרוֹ. אֲבָל 'וְלֹא' – בִּכְדֵי לְהַגִּיעַ לְמִדַּת הָעֲנָוָה וּלְהִתְרַחֵק מִן הַגַּאֲוָה, לְדַעַת שֶׁהוּא כְּלוּם 'וְלֹא', עַל זֶה 'יַעֲבֹד עוֹד', עָלָיו עֲדַיִן לְהַמְשִׁיךְ לַעֲבֹד וּלְהִתְיַגֵּעַ עַד יוֹמוֹ הָאַחֲרוֹן.

(ספר ספיר ויהלום - להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

חידון אַגָּדוֹת - נושא פרסים **מיהם שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים שֶׁמּוֹפִיעִים בְּפָרָשָׁתֵנוּ אַךְ אֵינָם מְזֻכָּרִים שׁוּב בְּשׁוּם מָקוֹם בַּתָּנַ"ךְ?**

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה
על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר".
את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני
למספר פקס: 077-470-26-81
או למייל: magdenot@gmail.com
נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון.
בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

פתרון החידה - פרשת ויקרא:
ש. כמה פעמים מוזכר המן במגילת אסתר?
ת. 54 כמניין ד"ן אנכי.

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":
פרשת ויקרא:
ה' יעקב פוגל מבני ברק.